

บทความวิจัย (Research Article)

การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุด

โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

A Study of Student's Problems and Needs towards the Use
of the Chalermkwansatree School Libraryปิยรัตน์ ทองดี¹ อาทิตยา สารีกา¹ และฟ้า วิลอชา^{1*}Piyarat Thongdee¹, Artitaya Sarika¹ and Fa Wilaikum^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์และเพื่อศึกษาปัญหาของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และเพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2563 จำนวนไม่น้อยกว่า 342 คน เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านบุคลากรและปัญหาด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ด้านอาคารสถานที่ พบว่า ต้องการให้เพิ่มโซฟา ต้องการให้เพิ่มโต๊ะและเก้าอี้ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า ต้องการให้เพิ่มหนังสือที่หลากหลายและทันสมัย ด้านบริการ พบว่า ต้องการให้มีบริการ Netflix และด้านบุคลากร พบว่า ต้องการให้บุคลากรพูดจาสุภาพอ่อนโยน

คำสำคัญ: ห้องสมุดโรงเรียน โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี บริการห้องสมุด

¹สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Library and Information Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

*Corresponding author; email: beyondtomorrow57@gmail.com

(Received: 28 March 2022; Revised: 31 May 2022; Accepted: 9 June 2022)

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the problems of Chalermkwansatree School library and 2) to study the students' requirement for the library at Chalermkwansatree School. The sample of this research included at least 342 participants selected from the students studying in Mathayom 1 to 6 for the academic year 2020. The research instruments used for collecting data were questionnaires related to problems of Chalermkwansatree School library and requirements of the students to the library. The result showed that the students at Chalermkwansatree had problems with using the library at the moderate level. When being considered in each aspect of the questionnaires, the results demonstrated that the problems with the personnel and the place and building were at the average level. For the students' requirements about the place and building, it found that they have required more sofas, tables, and chairs. Additionally, in the aspect of the information resources the students have asked for modern and various types of books, and in the aspect of the library services, they have needed Netflix. Also, in the aspect of the personnel they would like to get serviced politely.

Keywords: School Library, Chalermkwansatree School, Library Services

บทนำ

ห้องสมุด เป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นหนังสือแบบเรียน หรือ ตำราเรียน หนังสืออ้างอิง วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร ซีดี ดีวีดี ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ที่อยู่ในรูปแบบสิ่งตีพิมพ์ สิ่งไม่ตีพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อีกทั้งยังมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเพื่ออำนวยความสะดวก ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการสำหรับห้องสมุดโรงเรียนนั้น เป็นห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยม และโรงเรียนประถมศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยรวบรวมหนังสือ วารสาร เอกสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนนวัตกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนของครู และนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีผู้นำทางการศึกษาบางท่านเห็นว่า “ห้องสมุดโรงเรียน เป็นรากฐานของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นศูนย์กลางของโรงเรียน

และหัวใจของโรงเรียน เป็นสถานที่ที่ทุกคนในโรงเรียนสามารถเลือกอ่านหนังสือและค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ ได้โดยอิสระนอกเหนือจากการเรียนในชั้น ซึ่งจะสร้างความพอใจและสุขใจแก่ผู้ที่รักการอ่านและ การค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ห้องสมุดโรงเรียนยังช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการอ่านหนังสือที่ตนชอบ ทำให้ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินอย่างคุ้มค่า (อัมพร ปันศรี, 2520, น. 9 - 10 อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ ทองเงา, ม.ป.ป.)

ในขณะที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้สำรวจการใช้ ICT ของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2561 พบว่า เด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 6 - 24 ปี มีการใช้คอมพิวเตอร์ลดลงจากร้อยละ 64.7 เป็นร้อยละ 58.6 แต่มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 78.8 เป็นร้อยละ 84.0 โดยประชากรส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รองลงมาเป็นคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ออนไลน์, 2562) สะท้อนให้เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยที่สำคัญ ห้องสมุดจึงต้องมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลง ดังที่ คณิศ แสงสุพรรณ (2558) ประธานกรรมการบริหาร สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ กล่าวว่า เมื่อความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดยุคใหม่มีความหลากหลายมากขึ้นและไม่หยุดนิ่ง ทำให้ทางรอดของห้องสมุดประชาชนในหลายประเทศ คือ การปรับรูปแบบการใช้งานพื้นที่เสียใหม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการห้องสมุดในฐานะที่เป็นพื้นที่เพื่อการเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจ เป็นแหล่งแสวงหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ ทักษะ และพัฒนาคุณภาพชีวิต มิใช่แหล่งรวมและให้บริการทรัพยากรหนังสือแต่เพียงอย่างเดียว หรือ วัฒนชัย วินิจจะกุล (2558) หัวหน้าฝ่ายวิชาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK Park กล่าวว่า ห้องสมุดเป็นรูปแบบหนึ่งของแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสากลทั่วโลก ซึ่งปัจจุบันห้องสมุดในโลกนี้กำลังมีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ โดยเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรม การเข้าถึงความรู้และแสวงหาความรู้ของคนรุ่นใหม่ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาห้องสมุดอย่างเดียว เพราะอินเทอร์เน็ตทำให้แหล่งความรู้ต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้ง่าย ห้องสมุดในต่างประเทศหลายแห่งได้ล้มหายตายจากเพราะปรับตัวไม่ได้ แต่ก็มีห้องสมุดอีกหลายแห่งที่ปรับตัวได้ เมื่อโลกเปลี่ยนแปลง ความคิดก็ต้องเปลี่ยนไปให้ทันโลก ฉะนั้น ห้องสมุดสมัยใหม่จำเป็นต้องมีเทคโนโลยีประกอบอยู่ในห้องสมุด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่เข้ามาใช้บริการ และเป็นสิ่งที่ดีสำหรับห้องสมุด เพราะเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ เช่น ห้องสมุดเกือบทุกแห่งมีหนังสือ การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการทำฐานข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้สะดวกแก่การหาหนังสือ ทำให้ห้องสมุดส่วนใหญ่ นำเทคโนโลยี

เข้ามาปรับใช้ในงานห้องสมุดกันมากขึ้น ทั้งห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย รวมไปถึงห้องสมุดโรงเรียน

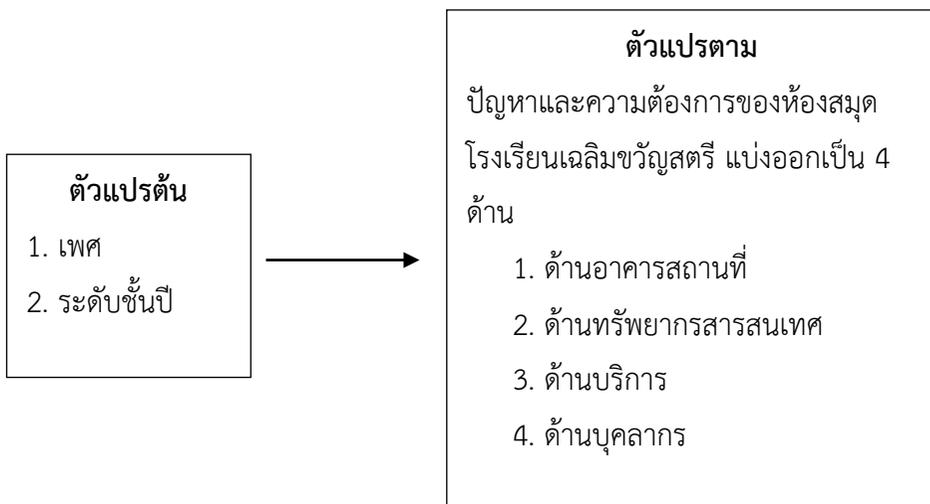
จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ซึ่งผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะนำไปพัฒนางานบริการของห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ตามความต้องการของนักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดเพื่อกำหนดแนวทางใน ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3,122 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ปีการศึกษา 2563 จำนวนไม่น้อยกว่า 342 คน ที่กำหนดไว้ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970, p. 607 - 610) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และเก็บแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่ได้กำหนดในข้างต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามปัญหาและความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี ลักษณะของข้อความถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 ปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านทรัพยากร ด้านบริการ และด้านบุคลากร ลักษณะของข้อความถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ด้านบริการ ด้านบุคลากร ลักษณะของข้อความถามเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended Question)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามปัญหาและความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จากนั้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและดำเนินการแก้ไข และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำนวน 342 คน ระหว่างวันที่ 21 กันยายน - วันที่ 19 ตุลาคม 2563 รวมเวลาในการเก็บข้อมูล 29 วัน และนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 324 คน (ร้อยละ 94.7) และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 82 คน (ร้อยละ 24.0)

2. ปัญหาของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านบุคลากรและปัญหาด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 2.77$) รองลงมาคือ ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.33$) และปัญหาด้านบริการ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.22$) ตามลำดับ

3. ปัญหาของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำแนกรายด้าน

3.1 ด้านอาคารสถานที่ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาจำนวนที่นั่งมีไม่เพียงพอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$) รองลงมา คือ เครื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.22$) ความสะอาดของห้องสมุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.91$) และขนาดของพื้นที่ไม่เหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.52$) ตามลำดับ

3.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดด้านทรัพยากรสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาหนังสือไม่ทันสมัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.53$) รองลงมา คือ หนังสือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.32$) ปัญหาไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.31$) และหนังสือไม่หลากหลาย มีวารสารหนังสือพิมพ์ไม่ตรงกับความต้องการ อยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{x} = 2.25$) ตามลำดับ

3.3 ด้านบริการ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดด้านบริการ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.22$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาจำนวนหนังสือในการยืมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.84$) รองลงมา คือ ระยะเวลาในการให้บริการยืม - คืนไม่เหมาะสมกับการให้บริการ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.34$) จำนวนในการยืม

ทรัพยากรสารสนเทศไม่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.07$) ตำแหน่งป้ายไม่ชัดเจน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.20$) และขั้นตอนในการให้บริการในการยืม-คืนไม่เป็นระบบ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.82$) ตามลำดับ

3.4 ด้านบุคลากร นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาค่าการใช้ห้องสมุด ด้าน บุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสนทนาของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.82$) รองลงมา คือ บุคลิกภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.81$) การแต่งกาย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.76$) ลักษณะการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.74$) และคำแนะนำและความช่วยเหลือ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.72$) ตามลำดับ

4. ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำแนกดังนี้

4.1 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีความต้องการต่อห้องสมุดด้านอาคารสถานที่ ดังนี้ ต้องการให้เพิ่มโซฟา จำนวน 92 คน รองลงมาคือ ต้องการให้เพิ่มโต๊ะและเก้าอี้ จำนวน 87 คน ต้องการให้ขยายพื้นที่ในห้องสมุด จำนวน 37 คน ต้องการให้เพิ่มความสว่างภายในห้องสมุดจำนวน 6 คน

4.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีความต้องการต่อห้องสมุดด้านทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้ ต้องการให้เพิ่มหนังสือที่หลากหลายและทันสมัยจำนวน 28 คน รองลงมา เพิ่มจำนวนนิยายวัยรุ่นจำนวน 24 คน เพิ่มจำนวนหนังสือการ์ตูนจำนวน 21 คน เพิ่มจำนวนหนังสือต่างประเทศจำนวน 8 คน เพิ่มจำนวนหนังสือของขวัญจำนวน 4 คน เพิ่มจำนวนนิตยสารวัยรุ่นจำนวน 4 คน เพิ่มจำนวนหนังสือที่เกี่ยวกับการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยจำนวน 4 คน ต้องการมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดจำนวน 4 คน และต้องการให้มีป้ายหมวดหมู่หนังสือให้ชัดเจนจำนวน 3 คน

4.3 ด้านบริการ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีความต้องการต่อห้องสมุดด้านบริการ ดังนี้ ต้องการให้เพิ่มคอมพิวเตอร์จำนวน 71 คน รองลงมา คือ ต้องการให้มีบริการ Netflix จำนวน 44 คน ต้องการให้เพิ่มปลั๊กไฟจำนวน 36 คน ขยายระยะเวลาในการยืม - คืนหนังสือจำนวน 30 คน ต้องการให้ห้องสมุดมี Wi-Fi จำนวน 28 คน ต้องการห้องทำงานกลุ่ม จำนวน 22 คน ต้องการมุมทำงานส่วนตัวจำนวน 19 คน ต้องการให้มีห้องคาราโอเกะจำนวน

18 คน ต้องการให้มีห้องชมภาพยนตร์จำนวน 16 คน ต้องการให้มุมสำหรับพักผ่อนจำนวน 10 คน และต้องการให้มีบริการเครื่องปรีน เครื่องถ่ายเอกสารจำนวน 8 คน

4.4 ด้านบุคลากร พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีความต้องการต่อห้องสมุด ด้านบุคลากร ดังนี้ ต้องการให้บุคลากรพูดจาสุภาพอ่อนโยนจำนวน 14 คน รองลงมา คือบุคลากรให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสจำนวน 10 คน บุคลากรควรให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ จำนวน 8 คน และบุคลากรไม่ควรรับประทานอาหารภายในห้องสมุดจำนวน 5 คน

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ศึกษาปัญหาและความต้องการของห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านบุคลากรและปัญหาด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณพงศ์ สุขสมบุรณ์ และคณะ (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมมีความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินณพัต ชื่นชมน้อย (2556, น. 963) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแรงจูงใจของนิสิตในการใช้บริการของ ห้องสมุดคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการไม่เข้าใช้บริการห้องสมุด คือ ห้องสมุดมีสถานที่คับแคบ โต๊ะอ่านหนังสือและเก้าอี้ที่นั่งไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 32.00

2. ปัญหาของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำแนกรายด้าน

2.1 ด้านอาคารสถานที่ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดด้านอาคารสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาจำนวนที่นั่งไม่เพียงพอ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิษา ชันนุ้ย และคณะ (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ใช้ห้องสมุดของนิสิตและบุคลากรและแนวทางส่งเสริม : กรณีศึกษา สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของห้องสมุดที่มีผลต่อการไม่ใช้ห้องสมุด 3 ลำดับแรกของนิสิตและบุคลากร คือ ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศภายในห้องสมุดเนื่องจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตมีความล่าช้า

สิ่งอำนวยความสะดวกและบรรยากาศภายในห้องสมุด ได้แก่ ที่นั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอสต่อการใช้บริการ และระเบียบและมารยาทในการใช้ห้องสมุดที่มีกฎระเบียบด้านการแต่งกายที่เข้มงวดเกินไป

2.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญภูมิปัญญาการใช้ห้องสมุดด้านทรัพยากรสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาหนังสือไม่ทันสมัย อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ หนังสือมีไม่เพียงพอต่อความต้องการ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริศรา สิงห์ปิ่น และณรงณ์ ณรงค์ชัย ปัญญา (2558, น. 37) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการใช้ปัญหาและความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสำนักหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สามารถเรียงตามลำดับปัญหา ดังนี้ มีสภาพเก่า และหนังสือมีเนื้อหาไม่ทันสมัย มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับการศึกษาค้นคว้า

2.3 ด้านบริการ นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญภูมิปัญญาการใช้ห้องสมุดด้านบริการ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาจำนวนหนังสือในการยืมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ระยะเวลาในการให้บริการยืม-คืนไม่เหมาะสมกับการให้บริการ อยู่ในระดับน้อย จำนวนในการยืมทรัพยากรสารสนเทศไม่เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประพิศ นพประชา, (2541, น. 52) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนของผู้ใช้บริการในจังหวัดชลบุรี พบว่า ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด สมาชิกห้องสมุดมีปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับไม่มีปัญหา และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับไม่มีปัญหาเกือบทุกข้อ ยกเว้นเรื่องจำนวนหนังสือที่ยืมแต่ละครั้งน้อยลงเกินไปและระยะเวลาที่ยืมแต่ละครั้งสั้นเกินไป อยู่ในระดับน้อย

2.4 ด้านบุคลากร นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีปัญหาการใช้ห้องสมุดด้าน บุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสนทนาของเจ้าหน้าที่ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ บุคลิกภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชา อาษาวิง (2558) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการให้บริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะพบว่า สำนักวิทยบริการควรเพิ่มเอกสารตำราเรียน หนังสืออ้างอิง หนังสือวิจัย ลดชั้นตอน

การให้บริการยืม - คืน การบริการสมัครสมาชิกห้องสมุด โดยนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้
เจ้าหน้าที่ควรให้ความสนใจต่อผู้รับบริการ

3. ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำแนกดังนี้

3.1 ด้านอาคารสถานที่ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีความต้องการต่อ
ห้องสมุดด้านอาคารสถานที่ ดังนี้ ต้องการให้เพิ่มโซฟา รองลงมาคือ ต้องการให้เพิ่มโต๊ะและ
เก้าอี้ ต้องการให้ขยายพื้นที่ในห้องสมุด ต้องการให้เพิ่มความสว่างภายในห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็น
เพราะผู้ใช้ห้องสมุดต้องการพื้นที่ในการทำงาน หรือเพื่อทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุรีดา จะปะกียา (2561, น. 75) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการ
สารสนเทศและแนวทางการพัฒนาการบริการสารสนเทศเชิงรุกสู่ชุมชนของห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการใช้การบริการ
สารสนเทศเชิงรุกของ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความต้องการ
ในด้านสภาพทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า จัดเตรียมโต๊ะและ
เก้าอี้สำหรับนั่งอ่าน อย่างเพียงพออยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี
มีความต้องการต่อห้องสมุดด้านทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้ ต้องการให้เพิ่มหนังสือที่หลากหลาย
และทันสมัย รองลงมา เพิ่มจำนวนนิตยสาร วารสาร เพิ่มจำนวนหนังสือการ์ตูน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่อยู่ในวัยเรียน จึงต้องการอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการพักผ่อน
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำลิน เทียมแก้ว (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษา
ความพึงพอใจต่อการใช้บริการของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา
2560 ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีความต้องการ
และข้อเสนอแนะด้านทรัพยากรห้องสมุด ดังนี้ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ควรจัดซื้อหนังสือหรือ
จำนวนเล่ม (Copy) ให้เพียงพอกับความ ต้องการ ควรเพิ่มหนังสือใหม่ทันสมัยมาให้บริการ
และสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา สามารถ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรม
การอ่านนิตยสารภาพของนักเรียนโรงเรียนนักเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ส่วนใหญ่อ่านนิตยสารภาพ
ประเภทนวนิยายวิทยาศาสตร์ วิธีการได้นิตยสารมาอ่าน คือ การซื้อและการยืมจากห้องสมุด
โรงเรียน สถานที่อ่านคือ ที่บ้านและห้องสมุดโรงเรียน

3.3 ด้านบริการ พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีความต้องการต่อห้องสมุดด้านบริการ ดังนี้ ต้องการให้เพิ่มคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้ห้องสมุดต้องการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ประกอบการเรียน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัลย์ สิ้นน้อย (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุด สำนักวิทยบริการของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า ด้านบริการนักศึกษายังมีความต้องการเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ห้องสมุดเตรียมไว้ให้บริการและมีความเห็นว่ายังไม่เพียงพอ ดังนั้นควรมีการจัดซื้อจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้ทั้งในด้านของคอมพิวเตอร์ และระบบ Wi-Fi ที่ทำให้ผู้ใช้บริการเข้ามาใช้บริการ อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณรัตน์ บรรจงเขียน (2554, น. 70) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการของห้องสมุดกลุ่มอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นข้อมูลออนไลน์ของผู้ใช้เป็นอันดับหนึ่ง

3.4 ด้านบุคลากร พบว่า นักเรียนโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีมีความต้องการต่อห้องสมุดด้านบุคลากร ดังนี้ ต้องการให้บุคลากรพูดจาสุภาพอ่อนโยน ร่องลงมา คือ บุคลากรให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส บุคลากรควรให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรผู้ให้บริการนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการช่วยเหลือและให้บริการแก่ผู้ใช้โดยเฉพาะด้านการศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับเชิดชู กาหงส์ (2545, น. 55-56) ได้กล่าวถึง ปัญหาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน ด้านครูบรรณารักษ์ ไว้ดังนี้ ในโรงเรียนประถมศึกษาครูบรรณารักษ์ส่วนมากมิได้มาจากผู้ที่สำเร็จวิชาซีพบรรณารักษ์โดยตรงการเป็นบรรณารักษ์จึงมิใช่เป็นด้วยความสมัครใจส่วนใหญ่เป็นเพราะผู้บริหารขอรองงานห้องสมุดจึงเจริญไปได้ช้า เนื่องจากครูบรรณารักษ์ขาดความชำนาญและมีใจรักงานอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาปัญหาและความต้องการของห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี ทั้ง 4 ด้าน ควรวิจัยแนวทางการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดการพัฒนางานแต่ละด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้บริการ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ สุขสมบุรณ์ และคณะ. (2559). ความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษา ความพึงพอใจต่อการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (รายงานผลการวิจัย). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- คณิต แสงสุพรรณ. (2558). ห้องสมุดของอนาคต ปลอดภัยผ่านสู่ยุคดิจิทัล. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/life/healthy/383752>
- จินณพัทธ์ ชื่นชมน้อย. (2556). ปัญหาและแรงจูงใจของนิสิตในการใช้บริการของ ห้องสมุดคณะ ศิลปะศาสตร์และวิทยาศาสตร์ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เชิดชู กาหวงศ์. (2545). ปัญหาคุณภาพห้องสมุดโรงเรียน. วารสารวิชาการ, 5(8). 55-56.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2561). การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2560 (รายงานผลการวิจัย). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุรีดา จะปะกียา. (2561). ความต้องการสารสนเทศและแนวทางการพัฒนาการบริการ สารสนเทศเชิงรุกกลุ่มชนของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (รายงานผลการวิจัย). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปัทมรา สามารถ. (2560). พฤติกรรมการอ่านนิยายภาพของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- ประพิศ นพประชา. (2541). ปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชนของผู้ใช้บริการในจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- ปรีชา อาษาวิง. (2558). ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัย นครพนม. *PULINET Journal*, 2(1), 8-15.
- มะลิวัลย์ สีน้อย. (2561). การศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุด สำนักวิทยบริการของ นักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. *PULINET Journal*, 5(1), 93-102.
- รุ่งทิพย์ ทองเงา. (ม.ป.ป.). ความสำคัญของห้องสมุด. สืบค้นจาก <http://www.lkprungtip.com/2->
- วรรณรัตน์ บรรจงเขียน. (2554). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริการของห้องสมุดกลุ่ม อุดมศึกษา (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- วัฒนชัย วินิจจะกุล. (2558). *ห้องสมุดของอนาคต พลดลือกผ่านสู่ยุคดิจิทัล*. สืบค้นจาก <https://www.posttoday.com/life/healthy/383752>
- สุนิษา ชันนุ้ย และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ใช้ห้องสมุดของนิสิตและบุคลากรและแนวทางส่งเสริม: กรณีศึกษาสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ. *วารสารสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 8, 57-84.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). *การใช้ ICT ของเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2561*. สืบค้นจาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages>.
- อริศรา สิงห์ปิ่น และณรงณ์ ณรงค์ชัยปัญญา. (2558). *การศึกษาสภาพการใช้ ปัญหาและความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสำนักหอสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้* (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.